

Warszawa, 17 marca 2023

Pan Europeoseł Bartosz Arłukowicz

Pan Europeoseł Marek Paweł Balt

Pan Europeoseł Adam Jarubas

Pan Europeoseł Karol Karski

Pani Europeosłanka Ewa Kopacz

Pani Europeosłanka Joanna Kopcińska

Pani Europeosłanka Róża Thun und Hohenstein

Pan Europeoseł Grzegorz Tobiszowski

Pani Europeosłanka Jadwiga Wiśniewska

Pani Europeosłanka Anna Zalewska

Dotyczy: Debaty Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności w dn. 22 marca 2023: Rekomendacje zdrowotne dotyczące jakości powietrza

Szanowna Pani Europeosłanko, Szanowny Panie Europeośle,

rok przed nadchodzącymi wyborami do Parlamentu Europejskiego Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności rozważa propozycję zmiany dyrektyw UE w sprawie jakości powietrza (AAQD), które są kamieniem milowym dla ochrony zdrowia ludzi i środowiska przed zanieczyszczeniem powietrza.

Health and Environment Alliance (HEAL) jest organizacją non-profit analizującą wpływ środowiska na zdrowie publiczne, ze szczególnym uwzględnieniem obywateli i obywaterek Unii Europejskiej. W związku z profilem naszej działalności opowiadamy się za podjęciem bardziej ambitnych działań

na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce i w całej Europie. Polska wciąż należy do krajów UE o najgorszej jakości powietrza, a wskutek oddychania zanieczyszczeniami każdego roku umiera ponad 40 tys. Polek i Polaków, miliony zaś chorują.

Uważamy, że rewizja unijnych standardów jakości powietrza jest wyjątkową szansą na zapobieganie przedwczesnym zgonom i chorobom przewlekłym, takim jak choroby serca, udary, nowotwory, zapalenia płuc czy ataki astmy, które - jak udowodniła nauka - są konsekwencjami oddychania zanieczyszczonym powietrzem. Zrewidowana dyrektywa AAQD pomoże również osiągnąć Polsce cele klimatyczne, przynosząc dodatkowe korzyści dla klimatu i zdrowia - zwłaszcza, że przyczyna emisji zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych leży u tych samych źródeł.

Zanieczyszczenie powietrza jest głównym środowiskowym zagrożeniem dla zdrowia w Polsce i w Europie. Zagroza wszystkim mieszkańcom i mieszkankom naszego kraju, a grupami szczególnie narażonymi na jego negatywny wpływ są dzieci, osoby starsze, kobiety w ciąży, a także osoby z już istniejącymi schorzeniami. Podatność na negatywny wpływ zanieczyszczeń ewoluuje wraz z wiekiem, stanem zdrowia, statusem społeczno-ekonomicznym, a także miejscem zamieszkania, nauki lub pracy.

Konsekwencje zdrowotne wynikające z oddychania złej jakości powietrzem w Polsce są katastrofalne dla większości z naszych rodaków i rodaczek. Państwa przywództwo i wola polityczna, aby nasze zdrowie znalazło się wśród priorytetów UE oraz zapobieganie dalszemu narażeniu na wdychanie toksyn mają kluczowe znaczenie.

Dlatego apelujemy do Państwa o podjęcie następujących działań w związku z rewizją dyrektywy AAQD:

1. Wykazanie woli politycznej popierającej zwiększenie poziomu ambicji w walce z zanieczyszczeniami.

- Najpóźniej do 2030 r. pełne dostosowanie unijnych standardów jakości powietrza do zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz najnowszych danych naukowych: należy osiągnąć pełne dostosowanie w odniesieniu do wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w wytycznych WHO z 2021 r., a mianowicie drobnego pyłu zawieszonego (PM_{2,5}), pyłu zawieszonego (PM₁₀), dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂) i ozonu (O₃).

- Wspieranie prawnie wiążących poziomów dopuszczalnych w celu identyfikacji i eliminacji nierówności zdrowotnych (wiążące poziomy dopuszczalne zanieczyszczeń są najskuteczniejszym rodzajem norm chroniących zdrowie przed zanieczyszczeniami powietrza). W przeciwieństwie do wniosku Komisji ozon troposferyczny (O3) powinien podlegać wartości dopuszczalnej, a nie wartości docelowej.

2. Ochronę osób szczególnie narażonych na negatywne konsekwencje zanieczyszczeń powietrza.

- Przyjęcie obszernej definicji grup najbardziej wrażliwych na skutki zanieczyszczeń powietrza zgodnie z wytycznymi WHO z uwzględnieniem potencjalnej kumulacji czynników ryzyka oraz ich zróżnicowania. We wniosku Komisji wprowadzono definicję grup wrażliwych i szczególnie wrażliwych, jednak powinna być ona bardziej inkluzywna i zawierać wyraźne wzmianki o nierównościach zdrowotnych.
- Upowszechnienie informacji na temat jakości powietrza jako czynnika determinującego stan zdrowia publicznego. Informacje o jakości powietrza powinny być dostępne, przejrzyste i zawierać komunikaty dotyczące zdrowia skierowane do grup szczególnie narażonych.

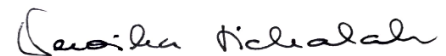
3. Dążenie do legislacji najskuteczniej chroniącej nasze zdrowie.

- Unikanie opóźnień w implementacji przepisów oraz wyłączenia wartości docelowych z obecnej wersji tekstu dyrektywy.
- Dążenie do zwiększenia liczby oraz reprezentatywności stacji monitorujących jakość powietrza. Kryteria lokalizacji stacji powinny uwzględniać kwestie nierówności społecznych, a także narażenie grup wrażliwych i szczególnie wrażliwych (czyli znajdować się np. przy szkołach, szpitalach lub domach opieki).
- Wzmacnianie głosu Światowej Organizacji Zdrowia dokonującej regularnego, niezależnego przeglądu dowodów naukowych na temat wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie, jako stanowiącego główny punkt odniesienia w procesie rewizji dyrektywy.

Z góry dziękujemy za poparcie powyższych rozwiązań priorytetyzujących zdrowie podczas nadchodzących negocjacji legislacyjnych. Jesteśmy gotowi odpowiedzieć na wszelkie Państwa pytania w powyższych kwestiach.

Z wyrazami szacunku,

W imieniu organizacji Health and Environment Alliance

Weronika Michalak
Dyrektorka HEAL Polska

Powyższe postulaty popierają również:

Clean Cities Campaign Poland

Fundacja Rozwój TAK - Odkrywki NIE

Fundacja GAP Polska

Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju

Fundacja Napraw Sobie Miasto

Fundacja Promocji Pojazdów Elektrycznych

Fundacja Rodzic w mieście

Instytut Zielonej Gospodarki

Polska Zielona Sieć

Polski Alarm Smogowy

Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki

Rodzice Dla Klimatu

Społeczny Instytut Ekologiczny

Stowarzyszenie Zielone Mazowsze

Stowarzyszenie BoMiasto

Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA

Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne

Wspólna Ziemia

Towarzystwo dla Natury i Człowieka

Towarzystwo na rzecz Ziemi

Warszawski Alarm Smogowy